Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

22. listopadu 2017 *

„Řízení o předběžné otázce – Celní unie – Vnější tranzit – Silniční přeprava zboží na podkladě karnetu TIR – Článek 267 SFEU – Pravomoc Soudního dvora vykládat články 8 a 11 Úmluvy TIR – Nevyřízená operace TIR – Odpovědnost záručního sdružení – Článek 8 odst. 7 Úmluvy TIR – Povinnost podle možnosti žádat o zaplacení osobu nebo osoby, které jsou přímými dlužníky, dříve než je nárok uplatněn vůči záručnímu sdružení – Vysvětlivky přiložené jako příloha k Úmluvě TIR – Nařízení (EHS) č. 2454/93 – Článek 457 odst. 2 – Celní kodex Společenství – Články 203 a 213 – Osoby, které získaly nebo držely zboží a byly si nebo si měly být vědomy, že zboží bylo odňato celnímu dohledu“

Ve věci C-224/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Varchoven administrativen sad (Nejvyšší správní soud, Bulharsko) ze dne 12. dubna 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 20. dubna 2016, v řízení

Asociacija na balgarskite predprijatija za mezdunarodni prevozi i ptiščata (Aebtri)

proti

Načalnik na Mitnica Burgas,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení M. Ilešič, předseda senátu, A. Rosas, C. Toader, A. Prechal (zpravodajka) a E. Jarašiūnas, soudci,

generální advokát: M. Bobek,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 26. dubna 2017,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za Asociacija na balgarskite predprijatija za mezdunarodni prevozi i patištata (Aebtri) I. Krumovem, advokat,

– za Načalnik na Mitnica Burgas, který jedná jménem Mitnica Svilengrad, B. Borisovem, jakož i M. Petrovou, P. Dobrevou a M. Bosilkovou-Kolipatkovou, jako zmocněnci,

– za bulharskou vládu E. Petranovou a L. Zacharievou, jako zmocněnkyněmi,

* Jednací jazyk: bulharština.

– za Evropskou komisi původně M. Wasmeierem a B.-R. Killmannem, jakož i E. Georgievou a L. Grønfeldt, jako zmocněnci, poté M. Wasmeierem a B.-R. Killmannem, jakož i E. Georgievou, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 5. července 2017,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 267 SFEU, článků 8 a 11 Celní úmluvy o mezinárodní přepravě zboží na podkladě karnetů TIR, podepsané dne 14. listopadu 1975 v Ženevě, která byla jménem Evropského hospodářského společenství schválena nařízením Rady (EHS) č. 2112/78 ze dne 25. července 1978 (Úř. věst. 1978, L 252, s. 1; Zvl. vyd. 02/01, s. 208), ve změněném a konsolidovaném znění zveřejněném v rozhodnutí Rady 2009/477/ES ze dne 28. května 2009 (Úř. věst. 2009, L 165, s. 1) (dále jen „Úmluva TIR“ nebo „Úmluva“), čl. 203 odst. 3 třetí odrážky a článku 213 nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství (Úř. věst. 1992, L 302, s. 1; Zvl. vyd. 02/04, s. 307), ve znění nařízení Rady (ES) č. 1791/2006 ze dne 20. listopadu 2006 (Úř. věst. 2006, L 363, s. 1) (dále jen „celní kodex“), jakož i čl. 457 odst. 2 nařízení Komise (EHS) č. 2454/93 ze dne 2. července 1993, kterým se provádí celní kodex Společenství (Úř. věst. 1993, L 253, s. 1; Zvl. vyd. 02/06, s. 3), ve znění nařízení Komise (ES) č. 214/2007 ze dne 28. února 2007 (Úř. věst. 2007, L 62, s. 6) (dále jen „prováděcí nařízení“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Asociacija na balgarskite predprijatija za mezdunarodni prevozi i patištata (Aebtri) [Sdružení bulharských podniků mezinárodní silniční dopravy a silnic (Aebtri)], záručním sdružením a Načalnik na Mitnica Burgas (ředitel celního úřadu v Bourgasu, Bulharsko) ve věci rozhodnutí o nuceném vymáhání dluhu souvisejícího se clem a daní z přidané hodnoty (DPH), spolu se zákonnými úroky, který vznikl z důvodu porušení předpisů, k němuž došlo v průběhu mezinárodní přepravy zboží na podkladě karnetu TIR.

Právní rámec

Úmluva TIR

3 Úmluva TIR vstoupila pro Evropské hospodářské společenství v platnost dne 20. června 1983 (Úř. věst. 1983, L 31, s. 13). Všechny členské státy jsou rovněž smluvními stranami této úmluvy.

4 Preambule Úmluvy TIR zní následovně:

„SMLUVNÍ STRANY,

PŘEJÍCE SI usnadnit mezinárodní přepravu zboží silničními vozidly,

BEROUCE V ÚVAHU, že zlepšení přepravních podmínek je považováno za jeden ze základních předpokladů vzájemného rozvoje spolupráce,

VYJADŘUJÍCE se kladně k otázce zjednodušení a sjednocování administrativních formalit v oblasti mezinárodních přeprav, zejména na hranicích,

DOHODLY SE TAKTO.“

5 Článek 1 Úmluvy TIR stanoví:

„Pro účely této úmluvy se rozumí

a) ‚přepravou TIR' přeprava zboží od celního úřadu odeslání k celnímu úřadu určení podle režimu zvaného režim TIR stanoveného touto úmluvou;

b) ‚operací TIR' ta část přepravy TIR, která je prováděna na území smluvní strany od celního úřadu odeslání nebo vstupního celního úřadu (pohraničního) k celnímu úřadu určení nebo výstupnímu celnímu úřadu (pohraničnímu);

[…]

e) ‚vyřízením operace TIR' potvrzení celními orgány, že operace TIR byla ve smluvní straně řádně ukončena. Toho je celními orgány dosaženo na základě porovnání údajů nebo informací, jež jsou k dispozici celnímu úřadu určení nebo výstupnímu celnímu úřadu (pohraničnímu), s údaji nebo informacemi, které jsou k dispozici celnímu úřadu odeslání nebo vstupnímu celnímu úřadu (pohraničnímu);

f) ‚dovozními nebo vývozními cly a poplatky' cla a veškeré jiné daně, poplatky a různé dávky, které se vybírají při dovozu nebo vývozu anebo v souvislosti s dovozem nebo vývozem zboží, s výjimkou poplatků a dávek, jejichž výše je omezena přibližnou cenou poskytnutých služeb;

[…]

o) ‚držitelem' karnetu TIR osoba, které byl vydán karnet TIR v souladu s příslušnými ustanoveními úmluvy a jejímž jménem bylo podáno celní prohlášení formou karnetu TIR a která projevuje vůli umístit zboží do režimu TIR na celním úřadu odeslání. Je odpovědný za předvedení silničního vozidla, jízdní soupravy nebo kontejneru společně s nákladem a příslušným karnetem TIR celnímu úřadu odeslání, pohraničnímu celnímu úřadu a celnímu úřadu určení a za řádné dodržování dalších příslušných ustanovení této úmluvy;

[…]

q) ‚záručním sdružením' sdružení schválené celními orgány smluvní strany za tím účelem, aby se zaručovalo za osoby používající režimu TIR."

6 Článek 4 Úmluvy TIR stanoví, že zboží přepravované v rámci režimu TIR, který stanoví, nepodléhá u pohraničních celních úřadů placení nebo složení dovozních nebo vývozních cel a poplatků.

7 Pro účely uplatňování těchto výhod Úmluva TIR vyžaduje, jak vyplývá z jejího čl. 3 písm. b), aby bylo zboží doprovázeno během celé doby přepravy jednotným dokladem, a to karnetem TIR, který slouží ke kontrole dodržování předpisů při přepravě. Vyžaduje rovněž, aby bylo na přepravu poskytnuto zajištění sdruženími schválenými smluvními stranami podle ustanovení jejího článku 6.

8 Karnet TIR se skládá z řady listů složených z útržkového listu č. 1 a útržkového listu č. 2 s kmenovými listy, na kterých jsou obsaženy všechny nezbytné informace, přičemž pro každé průchozí území se použije jedna dvojice útržkových listů. Na začátku přepravy se kmenový list č. 1 předloží celnímu úřadu odeslání. K vyřízení operace dojde návratem kmenového listu č. 2 od celního úřadu výstupu na témže celním území. Tento postup se opakuje pro každé průchozí území použitím jednotlivých dvojic útržkových listů, které jsou součástí téhož karnetu.

9 Kapitola II Úmluvy TIR, nadepsaná „VYDÁVÁNÍ KARNETŮ TIR ODPOVĚDNOST ZÁRUČNÍCH SDRUŽENÍ", zahrnuje články 6 až 11.

10 Článek 6 odst. 1 této úmluvy stanoví:

„Každá smluvní strana může povolit sdružením, aby přímo nebo prostřednictvím příslušných sdružení vydávala karnety TIR a vystupovala jako ručitel, pokud jsou splněny minimální podmínky a požadavky, jak jsou uvedeny dále v části I přílohy 9. Povolení bude odňato, nebudou-li minimální podmínky a požadavky uvedené v části I přílohy 9 plněny.“

11 Článek 8 uvedené úmluvy stanoví:

„1. Záruční sdružení se zavazuje zaplatit splatná dovozní nebo vývozní cla nebo poplatky zvýšené o případné úroky z prodlení, které by měly být zaplaceny podle celních zákonů a nařízení země, ve které byl porušen předpis týkající se operace TIR. Toto sdružení ručí za zaplacení uvedených částek společně a nerozdílně s osobami, které je dluží.

2. Jestliže v případech uvedených v odstavci 1 tohoto článku zákony a nařízení smluvní strany nestanoví placení dovozních nebo vývozních cel a poplatků, zavazuje se záruční sdružení zaplatit za týchž podmínek částku rovnající se výši dovozních nebo vývozních cel a poplatků zvýšených o případné úroky z prodlení.

[…]

7. Při nastalé splatnosti částek uvedených v odstavcích 1 a 2 tohoto článku příslušné orgány mají podle možnosti žádat o zaplacení osobu nebo osoby, které je přímo dluží, dříve[,] než svůj nárok uplatní vůči záručnímu sdružení.“

12 Článek 11 Úmluvy TIR zní následovně:

„1. Jestliže operace TIR nebyla vyřízena, nejsou příslušné orgány oprávněny požadovat na záručním sdružení zaplacení částek uvedených v odstavcích 1 a 2 článku 8, pokud do jednoho roku od přijetí karnetu TIR těmito orgány neuvědomily tyto orgány písemně sdružení o nevyřízení operace TIR. Toto ustanovení platí rovněž v případě, kdy potvrzení o ukončení operace TIR bylo získáno neoprávněně nebo protizákonně, avšak v takovém případě je lhůta dvouletá.

2. Žádost o zaplacení částek uvedených v odstavcích 1 a 2 článku 8 se zasílá záručnímu sdružení nejdříve tři měsíce ode dne, kdy toto sdružení bylo uvědomeno o nevyřízení operace TIR nebo o potvrzení o ukončení operace TIR získaném neoprávněn[ě] nebo protizákonně, a nejpozději do dvou let od téhož dne. V případech, které však ve shora uvedené dvouleté lhůtě byly předány soudu, zasílá se žádost o zaplacení do roka ode dne, kdy se soudní rozhodnutí stalo vykonatelným.

3. K zaplacení požadovaných částek má záruční sdružení tříměsíční lhůtu ode dne, ke kterému mu byla žádost o zaplacení zaslána. Zaplacené částky budou sdružení vráceny, jestliže se do dvou let ode dne uvedeného na žádosti o zaplacení celním orgánům prokáže, že při dané dopravní operaci nebyly porušeny předpisy.“

13 Článek 43 Úmluvy TIR stanoví:

„Vysvětlivky uvedené v přílohách 6 a 7 (třetí část) podávají výklad některých ustanovení této úmluvy a jejích příloh. Rovněž přebírají některé doporučené postupy.“

14 Článek 48 uvedené úmluvy stanoví:

„Žádné ustanovení této úmluvy nevylučuje právo smluvních stran, které tvoří celní nebo hospodářskou unii, přijmout zvláštní předpisy upravující přepravní operace, které začínají nebo končí na jejich území nebo se provádí průvozem přes tato území, pokud tyto předpisy neomezují výhody stanovené touto úmluvou.“

15 Článek 51 Úmluvy TIR stanoví:

„Přílohy této úmluvy tvoří její nedílnou součást.“

16 Příloha 6 Úmluvy o TIR obsahuje zejména následující upřesnění:

„Úvod […]

ii) Vysvětlivkami se nemění ustanovení Úmluvy nebo jejích příloh; upřesňuje se jimi pouze jejich obsah, význam a dosah. […]

0.8.7. Odstavec 7 Opatření, jež mají příslušné orgány přijmout za účelem vyžádání zaplacení od osoby nebo osob, které jim přímo dluží, spočívají přinejmenším v oznámení o nevyřízení operace TIR a/nebo zaslání platebního výměru držiteli karnetu TIR. […]“

17 První část přílohy 9 Úmluvy TIR obsahuje následující pasáž:

„1. Minimální podmínky a požadavky, které mají být splněny sdruženími za účelem získání povolení smluvních stran k vydávání karnetů TIR a vystupování jako ručitel v souladu s článkem 6 Úmluvy, jsou:

[…]

e) uzavření písemné smlouvy nebo jiného právního aktu mezi sdružením a příslušnými orgány smluvní strany, v níž má sídlo. […]

f) závazek sdružení obsažený v písemné smlouvě nebo v jiném právním aktu podle písmene e), že

[…]

iii) soustavně ověřuje, a to zvláště před podáním žádosti osob o schválení přístupu k systému TIR, zda tyto osoby splňují minimální podmínky a požadavky uvedené v části II této přílohy;

[…]

v) ručí za své závazky ke spokojenosti příslušných orgánů smluvních stran, v nichž má sídlo, spolu s pojišťovnou nebo sdružením pojišťovatelů nebo finančním ústavem. […]

[…]“

18 Článek 8 odst. 7 Úmluvy TIR byl zrušen s účinností ke dni 13. září 2012 a byl nahrazen ustanovením, jehož obsah je téměř totožný a nachází se nyní v čl. 11 odst. 2 uvedené úmluvy (Úř. věst. 2012, L 244, s. 1).

19 Poznámka týkající se tohoto nového čl. 11 odst. 2 zní následovně:

„Úsilí, jež mají příslušné orgány vynaložit s ohledem na žádost o zaplacení osobou nebo osobami, které příslušnou částku dluží, zahrnuje přinejmenším zaslání žádosti o zaplacení držiteli karnetu TIR na adresu uvedenou v karnetu TIR nebo osobě či osobám, které příslušnou částku dluží (pokud se liší), určeným v souladu s vnitrostátními právními předpisy. […]“

Celní kodex

20 Článek 91 celního kodexu, který je uveden v bodě I, nadepsaném „Obecná ustanovení“, bodu B, nadepsaného „Vnější tranzit“, oddílu 3, nadepsaného „Režimy s podmíněným osvobozením od cla a režimy s hospodářským účinkem“, kapitoly 2, nadepsané „Celní režimy“, hlavy IV nadepsané „Celně schválené určení“, stanoví:

„1. Režim vnějšího tranzitu umožňuje přepravu mezi dvěma místy v rámci celního území Společenství

a) zboží, které není zbožím Společenství, aniž by toto zboží podléhalo dovozním clům a dalším poplatkům nebo obchodněpolitickým opatřením;

[…]

2. Přeprava podle odstavce 1 se uskutečňuje

a) v režimu vnějšího tranzitu Společenství;

b) na podkladě karnetu TIR (Úmluva TIR), pokud tato přeprava
1) začala nebo má skončit mimo Společenství, nebo

[…]“

21 Článek 92 celního kodexu, který je uveden v tomtéž bodě I, stanoví:

„1. Režim vnějšího tranzitu je ukončen a závazky držitele režimu jsou splněny, když je zboží propuštěné do tohoto režimu s požadovanými doklady předloženo celnímu úřadu určení v souladu s podmínkami stanovenými pro tento režim.

2. Celní orgány vyřídí tranzitní režim, pokud je na základě porovnání údajů, které má k dispozici celní úřad odeslání, s údaji, které má k dispozici celní úřad určení, patrné, že tento režim byl řádně ukončen.“

22 Článek 96 celního kodexu, který je uveden v bodě II, nadepsaném „Zvláštní ustanovení týkající se vnějšího tranzitu Společenství“, bodu B oddílu 3 kapitoly 2 hlavy IV tohoto celního kodexu, stanoví:

„1. Hlavním povinným je držitel režimu vnějšího tranzitu Společenství. Je povinen:

a) předložit zboží ve stanovené lhůtě celnímu úřadu určení v nezměněném stavu a dodržet přitom opatření přijatá celními orgány ke ztotožnění zboží;

b) dodržovat předpisy vztahující se na tranzitní režim Společenství.

2. Aniž jsou dotčeny povinnosti hlavního povinného podle odstavce 1, je dopravce nebo příjemce zboží, který zboží přijal a je si vědom, že [se toto] zboží nachází v tranzitním režimu Společenství, rovněž povinen předložit zboží ve stanovené lhůtě celnímu úřadu určení v nezměněném stavu a dodržet přitom opatření přijatá celními orgány ke ztotožnění zboží.“

23 Články 201 až 216 celního kodexu tvoří kapitolu 2, nadepsanou „Vznik celního dluhu“, hlavy VII uvedeného kodexu nadepsané „Celní dluh“.

24 Článek 203 tohoto kodexu stanoví:

„1. Celní dluh při dovozu zboží vzniká

– odnětím zboží podléhajícího dovoznímu clu celnímu dohledu.

2. Celní dluh vzniká okamžikem, kdy je zboží odňato celnímu dohledu.

3. Dlužníky jsou:

– osoba, která zboží odňala celnímu dohledu,

– každá osoba, která se tohoto odnětí zúčastnila a byla nebo měla si být vědoma, že zboží je odnímáno celnímu dohledu,

– každá osoba, která získala nebo držela dotyčné zboží a v okamžiku získání nebo přijetí zboží si byla nebo měla být vědoma, že zboží bylo odňato celnímu dohledu,

– případně také osoba, která má plnit povinnosti vyplývající z dočasného uskladnění zboží nebo z použití celního režimu, do kterého bylo zboží propuštěno.“

25 Článek 213 celního kodexu stanoví:

„Je-li za splnění celního dluhu odpovědno několik osob, považují se za společné a nerozdílné dlužníky.“

Prováděcí nařízení

26 Články 454, 455, 455a a 457 prováděcího nařízení jsou uvedeny v oddíle 2, nadepsaném „Režim TIR“, kapitoly 9, nadepsané „Doprava zboží v rámci režimu TIR nebo režimu ATA“, hlavy II, nadepsané „Celní status zboží a tranzit“, části II nadepsané „Celně schválené určení“ tohoto nařízení.

27 Článek 454 uvedeného nařízení stanoví:

„Ustanovení tohoto oddílu se použijí v případě dopravy zboží na podkladě karnetu TIR, pokud se jedná o dovozní cla nebo jiné poplatky uvnitř Společenství.“

28 Článek 455 prováděcího nařízení zní následovně:

„1. Celní orgány členského státu určení nebo výstupu neprodleně a nejpozději do jednoho měsíce od ukončení operace TIR vrátí příslušnou část útržkového listu č. 2 karnetu TIR celním orgánům členského státu vstupu nebo odeslání.

2. Pokud není příslušná část útržkového listu č. 2 karnetu TIR vrácena celním orgánů[m] členského státu vstupu nebo odeslání do dvou měsíců od data přijetí karnetu TIR, vyrozumí tyto orgány o této skutečnosti dotyčné záruční sdružení, aniž je dotčeno oznámení, jež má být učiněno v souladu s čl. 11 odst. 1 Úmluvy TIR.

O skutečnosti rovněž vyrozumí držitele karnetu TIR a vyzvou držitele i dotyčné záruční sdružení, aby poskytli důkaz o tom, že operace TIR byl[a] ukončena.

3. Důkaz uvedený ve druhém pododstavci odstavce 2 lze celním orgánům věrohodně poskytnout formou dokladu ověřeného celními orgány členského státu určení nebo výstupu, který obsahuje ztotožnění dotyčného zboží a prokazuje, že zboží bylo předloženo celnímu úřadu určení nebo výstupu.

[…]“

29 Článek 455a prováděcího nařízení stanoví:

„1. Není-li celním orgánům členského státu vstupu nebo odeslání do čtyř měsíců ode dne přijetí karnetu TIR ukončení operace prokázáno, neprodleně zahájí šetření směřující k získání údajů potřebných buď k vyřízení operace TIR, nebo není-li to možné, ke zjištění okolností vzniku celního dluhu, ke zjištění dlužníka a k určení celních orgánů příslušných k zaúčtování dluhu.

Jestliže celní orgány obdrží informace nebo nabudou podezření o neukončení operace TIR dříve, zahájí šetření okamžitě.

[…]

3. Celní orgány členského státu vstupu nebo odeslání zahájí šetření zasláním žádosti celním orgánům členského státu určení nebo výstupu společně s veškerými potřebnými informacemi.

4. Celní orgány členského státu určení nebo výstupu na žádost neprodleně odpovědí.

[…]“

30 Článek 457 prováděcího nařízení stanoví:

„1. Pro účely čl. 8 odst. 4 Úmluvy TIR a v případě, že se operace TIR uskutečňuje na celním území Společenství, se může kterékoli záruční sdružení usazené ve Společenství stát odpovědným za úhradu zaručené výše celního dluhu za zboží v rámci operace TIR do výše 60 000 EUR na jeden karnet TIR nebo do výše rovnocenné částky v národní měně.

2. Záruční sdružení usazené v členském státě příslušném k vybrání celního dluhu podle článku 215 kodexu je odpovědné za úhradu zaručené výše celního dluhu.

[…]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

31 Dne 11. listopadu 2008 Sargut, společnost s ručením omezeným se sídlem v Turecku, která je držitelem uvedeného karnetu a zároveň přepravcem dotčeného zboží, zahájila tranzitní operaci na podkladě karnetu TIR u celního úřadu Kapitan Andrejevo (Bulharsko). Deklarovaným místem určení přepravy byl celní úřad nacházející se v Rumunsku.

32 Vzhledem k tomu, že bulharské celní orgány neobdržely žádnou informaci týkající se ukončení této operace TIR, na základě článku 455a prováděcího nařízení zahájily dne 29. dubna 2009 šetření týkající se vyřízení uvedené operace, přičemž se obrátily na rumunské celní orgány. Rumunské celní orgány ve své odpovědi uvedly, že jim dotčené zboží ani karnet TIR předloženy nebyly a že nebylo možné získat informace týkající se tohoto zboží a karnetu TIR.

33 Dne 8. července 2009 celní úřad Kapitan Andrejevo zaslal rumunským celním orgánům za účelem ověření kopii útržkového listu č. 2 karnetu TIR, který mu v mezidobí společnost Sargut předložila. Rumunské orgány ve své odpovědi došlé bulharským orgánům dne 28. srpna 2009 uvedly, že uvedený útržkový list nebyl celnímu úřadu určení předložen a že se jeví, že předložený dokument není pravý nebo je padělaný.

34 Dne 10. září 2009 ředitel celního úřadu Kapitan Andrejevo vydal rozhodnutí, v němž byla stanovena výše dluhu, který byla povinna uhradit společnost Sargut z titulu nezaplaceného cla a DPH, jakož i zákonné úroky z těchto částek. Toto rozhodnutí bylo doručeno jak společnosti Sargut, tak sdružení Aebtri.

35 Poté, co ředitel Mitnica Svilengrad (celní úřad v Svilengradu, Bulharsko) správní opravný prostředek společnosti Sargut směřující proti uvedenému rozhodnutí zamítl, podala tato společnost dne 27. října 2009 žalobu u Administrativen sad Chaskovo (správní soud v Chaskovo, Bulharsko), který jí vyhověl rozsudkem ze dne 28. ledna 2010. Rozsudkem ze dne 2. listopadu 2010 Varchoven administrativen sad (Nejvyšší správní soud, Bulharsko) poté, co opodstatněnost rozhodnutí ze dne 10. září 2009 potvrdil, tento rozsudek zrušil a žalobu společnosti Sargut zamítl.

36 V dopise ze dne 15. listopadu 2010 bylo Aebtri vyzváno, aby uhradilo dluh, což neučinilo ve tříměsíční lhůtě stanovené v čl. 11 odst. 3 Úmluvy TIR.

37 Dne 7. června 2011 ředitel celního úřadu ve Svilengradu požádal příslušné oblastní ředitelství Nacionalna agencija za prichodite (Národní agentura pro veřejné příjmy, Bulharsko), aby vůči společnosti Sargut zahájilo vykonávací řízení na základě rozhodnutí ze dne 10. září 2009. Dne 5. září 2012 ředitel celního úřadu ve Svilengradu poté, co byl uvedeným orgánem informován o tom, že nebylo provedeno žádné zajišťovací opatření a že nebyla vymožena žádná částka za účelem uhrazení dluhu dotčeného ve věci v původním řízení, vydal vůči sdružení Aebtri rozhodnutí o nuceném vymáhání dotčených částek, přičemž toto rozhodnutí bylo na základě opravného prostředku potvrzeno rozhodnutím ředitele generálního ředitelství cel.

38 Aebtri podalo proti posledně uvedenému rozhodnutí žalobu, na jejíž podporu uvedlo, že byl porušen čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR, jelikož se bulharské orgány nepokusily nejprve o vymožení dluhu u hlavních dlužníků.

39 Tato žaloba byla zamítnuta rozsudkem Administrativen sad Chaskovo (správní soud v Chaskovo), který měl jednak za to, že celní správa učinila vše, co bylo možné, aby společnost Sargut dluh uhradila, a jednak, že vzhledem k tomu, že tranzitní operace nebyla řádně ukončena, není prokázáno, že zboží bylo dopraveno příjemci tohoto zboží a že tento příjemce potvrdil jeho přijetí vůči celnímu úřadu určení.

40 Aebtri podalo proti tomuto rozsudku kasační opravný prostředek u Varchoven administrativen sad (Nejvyšší správní soud), který nejprve uvedl, že i když má za to, že Soudní dvůr má pravomoc vykládat dotčená ustanovení Úmluvy TIR, domnívá se nicméně, že je nezbytné se o tom ujistit a položit v tomto ohledu dotaz Soudnímu dvoru.

41 Předkládající soud dále uvádí, že lhůty stanovené v čl. 11 odst. 1 a 2 Úmluvy TIR pro účely upozornění záručního sdružení na nevyřízení operace a podání žádosti o zaplacení u tohoto sdružení byly v projednávané věci řádně dodrženy. Vyjadřuje však pochybnosti týkající se toho, zda celní orgány

splnily povinnost, kterou jim ukládá čl. 8 odst. 7 této úmluvy, aby podle možnosti žádaly o zaplacení dotčených částek majitele karnetu TIR jakožto osobu, která je přímo dluží, dříve, než svůj nárok uplatní vůči záručnímu sdružení.

42 Uvedený soud v tomto ohledu uvádí, že podle vlastního výkladového rozhodnutí ze dne 25. března 2003, které vydalo plénum, „[j]estliže se pohledávky uvedené v čl. 8 odst. 1 a 2 Úmluvy [TIR] stanou splatnými, celní orgány mohou žádat o zaplacení záruční sdružení, byla-li přijata všechna možná opatření za účelem vymožení částek u rezidentů nebo zahraničních osob, které tyto částky primárně dluží“.

43 Po vydání uvedeného výkladového rozhodnutí se však ukázalo, že jiná kolegia Varchoven administrativen sad (Nejvyšší správní soud) rozhodující v posledním stupni odpověděla odlišně na otázku, zda taková opatření byla přijata v takovém případě, jako je případ dotčený ve věci v původním řízení.

44 Předkládající soud konečně odkazuje na různé důkazy předložené v průběhu řízení, které vedlo k rozhodnutí ze dne 5. září 2012. V tomto ohledu uvádí zejména mezinárodní konosament týkající se přepravy dotčeného zboží, který obsahuje číslo karnetu TIR, číslo dotčeného přepravního vozidla, jakož i zmínku o tom, že příjemcem tohoto zboží byla společnost Irem Corporation SRL Romania, podpis a razítko posledně uvedené společnosti a uvedení data přijetí 13. listopadu 2008. Uvedený soud zmiňuje rovněž „mezinárodní nákladní list“ týkající se uvedeného zboží, obsahující razítko dopravce, v daném případě společnosti Sargut, podpis a razítko společnosti Irem Corporation pocházející z téhož dne, jakož i potvrzení o přijetí zboží obsahující razítko a podpis posledně uvedené společnosti.

45 Podle předkládajícího soudu tyto různé dokumenty umožňují dospět k závěru, že společnost Irem Corporation zboží dotčené ve věci v původním řízení převzala a že posledně uvedená společnost při tomto převzetí věděla, že toto zboží bylo přepravováno na podkladě karnetu TIR. Naproti tomu neexistuje žádný důkaz, že k tomuto zboží bylo na celním úřadě určení podáno celní prohlášení.

46 Za těchto podmínek se předkládající soud domnívá, že Administrativen sad Chaskovo (správní soud v Chaskovo) měl mít za to, že pro příjemce zboží vznikla povinnost vyplývající z čl. 96 odst. 2 celního kodexu, aby uvedené zboží sám předložil celnímu úřadu určení. Celní úřad určení přitom potvrdil, že v projednávané věci mu zboží ani karnet TIR předloženy nebyly.

47 V tomto rozsahu vyvstává otázka, zda je třeba mít za to, že si uvedený příjemce byl nebo měl být vědom, že zboží bylo odňato celnímu dohledu, a že byl tedy primárním dlužníkem dluhu ve smyslu čl. 203 odst. 3 třetí odrážky celního kodexu, a zda celní správa nebyla v důsledku toho povinna požádat o zaplacení rovněž tohoto příjemce před tím, než uplatnila odpovědnost záručního sdružení.

48 Za těchto podmínek se Varchoven administrativen sad (Nejvyšší správní soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Má Soudní dvůr – vzhledem ke snaze zabránit protichůdným soudním rozhodnutím – pravomoc k výkladu [Úmluvy TIR] závaznému pro soudy členských států, pokud jde o rozsah působnosti článků 8 a 11 této úmluvy, a to v souvislosti s posouzením odpovědnosti záručního sdružení upravené i v čl. 457 odst. 2 [prováděcího nařízení]?

2) Lze mít na základě výkladu čl. 457 odst. 2 prováděcího nařízení ve spojení s čl. 8 odst. 7 (nyní čl. 11 odst. 2) Úmluvy TIR a vysvětlivek k tomuto ustanovení v takové situaci, o jakou se jedná v projednávaném případě, kdy nastala splatnost dluhů uvedených v čl. 8 odst. 1 a 2 [Úmluvy TIR], za to, že celní orgány podle možnosti žádaly o jejich zaplacení držitele karnetu TIR, který je přímo dluží, dříve, než svůj nárok uplatnily vůči záručnímu sdružení?

3) Je třeba příjemce, který získal nebo držel zboží, o němž ví, že bylo přepravováno na podkladě karnetu TIR, ale nebylo prokázáno, že toto zboží bylo předloženo a nahlášeno celnímu úřadu (určení), považovat pouze na základě těchto okolností za osobu, která si měla být vědoma, že toto zboží bylo odňato celnímu dohledu, a je tak společným a nerozdílným dlužníkem ve smyslu čl. 203 odst. 3 třetí odrážky [celního kodexu], ve spojení s jeho článkem 213?

4) Brání v případě kladné odpovědi na třetí otázku skutečnost, že celní správa nepožádala příjemce zboží o zaplacení celního dluhu, uplatnění odpovědnosti záručního sdružení podle čl. 1 písm. q) Úmluvy TIR, upravené zejména čl. 457 odst. 2 prováděcího nařízení?“

K předběžným otázkám

K první otázce

49 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda má Soudní dvůr pravomoc k tomu, aby v rámci řízení o předběžné otázce rozhodl o výkladu článků 8 a 11 Úmluvy TIR.

50 Jak vyplývá z ustálené judikatury Soudního dvora, mezinárodní smlouva uzavřená Unií představuje akt přijatý jedním z jejích orgánů ve smyslu čl. 267 prvního pododstavce písm. b) SFEU a ustanovení uvedené dohody jsou od okamžiku jejího vstupu v platnost nedílnou součástí právního řádu Unie, takže Soudní dvůr má pravomoc rozhodovat o výkladu takové dohody v rámci řízení o předběžné otázce (viz zejména rozsudky ze dne 30. dubna 1974, Haegeman, 181/73, EU:C:1974:41, body 3 až 6, jakož i ze dne 4. května 2010, TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, bod 60 a citovaná judikatura).

51 Jak bylo uvedeno v bodech 1 a 3 tohoto rozsudku, Úmluva TIR, jejímiž smluvními stranami jsou i všechny členské státy, byla jménem Společenství schválena nařízením č. 2112/78 a pro Společenství vstoupila v platnost dne 20. června 1983.

52 Pokud jde konkrétně o ustanovení článků 8 a 11 Úmluvy TIR, na která odkazuje předkládající soud ve své otázce, je třeba připomenout, že se uvedená ustanovení v podstatě týkají odpovědnosti záručních sdružení, pokud jde o placení dovozních cel nebo poplatků v případě porušení předpisů týkajících se operace TIR a podmínek, za nichž příslušné celní orgány mohou takovou odpovědnost uplatnit. Cílem takových ustanovení je tak hlavně zabezpečit vybírání cel, přičemž jsou usnadněny celní operace vnějšího tranzitu zboží.

53 S ohledem na předcházející má Soudní dvůr pravomoc vykládat články 8 a 11 Úmluvy TIR, což jsou ustanovení v celní oblasti, k jejichž působnosti se již ostatně vyjádřil v rámci řízení o předběžné otázce (viz zejména rozsudky ze dne 23. září 2003, BGL, C-78/01, EU:C:2003:490, body 47 a 70; ze dne 5. října 2006, Komise v. Německo, C-105/02, EU:C:2006:637, body 80 a 82; ze dne 5. října 2006, Komise v. Belgie, C-377/03, EU:C:2006:638, body 67 až 70, 86 a 88, jakož i ze dne 14. května 2009, Internationaal Verhuis- en Transportbedrijf Jan de Lely, C-161/08, EU:C:2009:308, body 34 až 36).

54 Na první otázku je tedy třeba odpovědět tak, že Soudní dvůr má pravomoc k tomu, aby v rámci řízení o předběžné otázce rozhodl o výkladu článků 8 a 11 Úmluvy TIR.

Ke druhé otázce

55 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 457 odst. 2 prováděcího nařízení ve spojení s čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR musejí být vykládány v tom smyslu, že v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, celní orgány splnily svou povinnost uvedenou v čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR, když podle možnosti žádaly o zaplacení dotčených dovozních cel a daní držitele karnetu TIR jakožto osobu, která tyto částky přímo dluží, dříve, než svůj nárok uplatnily vůči záručnímu sdružení.

56 Úvodem je třeba připomenout, že práva a povinnosti záručního sdružení jsou upraveny Úmluvou TIR a současně unijní právní úpravou a smlouvou o ručení, podléhající vnitrostátnímu právu, kterou uvedené sdružení uzavřelo s dotčeným členským státem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. října 2006, Komise v. Belgie, C-377/03, EU:C:2006:638, bod 84 a citovaná judikatura).

57 V projednávané věci je účelem předběžné otázky určit kroky, které příslušné celní orgány musejí podniknout vůči držiteli karnetu TIR jakožto osobě, která přímo dluží cla nebo poplatky dlužné v návaznosti na porušení předpisů týkajících se operace TIR, dříve, než mohou pokračovat ve vymáhání těchto částek vůči záručnímu sdružení.

58 Úmluva TIR přitom obsahuje ustanovení, které se této problematiky týká specificky, a je tedy třeba zohlednit jej přednostně. Článek 8 odst. 7 této úmluvy totiž stanoví, že příslušné orgány mají dříve, než svůj nárok uplatní vůči záručnímu sdružení, podle možnosti „žádat o zaplacení [dotčených částek] osobu nebo osoby, které je přímo dluží“.

59 Pokud jde o unijní právní úpravu, je třeba poznamenat, že ačkoli jak celní kodex, tak prováděcí nařízení obsahují ustanovení za účelem začlenění režimu stanoveného v Úmluvě TIR do uvedené právní úpravy, přičemž jsou upřesněny některé podmínky pro použití uvedeného režimu, uvedená ustanovení neobsahují žádnou informaci, jejímž cílem by bylo upřesnit konkrétní opatření, jejichž přijetí přísluší příslušným orgánům za účelem požádání o zaplacení dotčených částek osobu nebo osoby, které je přímo dluží, dříve, než mohou uplatnit nárok vůči záručnímu sdružení.

60 Ačkoli čl. 457 odst. 2 prováděcího nařízení, na který odkazuje předkládající soud ve své otázce, jasně potvrzuje zásadu odpovědnosti záručního sdružení za úhradu zaručené výše celního dluhu, uvedené ustanovení neobsahuje žádnou informaci procesní povahy týkající se podmínek, za nichž může k uplatnění nároku vůči takovému sdružení dojít.

61 S ohledem na předcházející je třeba v projednávané věci vycházet pouze z přezkumu působnosti čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR.

62 Pokud jde o výklad uvedeného ustanovení, je nutno připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora musí být mezinárodní smlouva vykládána podle svého znění a ve světle svých cílů. Články 31 Vídeňské úmluvy o smluvním právu ze dne 23. května 1969 a Vídeňské úmluvy o smluvním právu mezi státy a mezinárodními organizacemi nebo mezi různými mezinárodními organizacemi ze dne 21. března 1986, které jsou v tomto směru vyjádřením obecného mezinárodního obyčejového práva, v tomto ohledu upřesňují, že smlouva musí být vykládána v dobré víře, v souladu s obvyklým významem, který je dáván výrazům ve smlouvě v jejich celkové souvislosti, a rovněž s přihlédnutím ke svému předmětu a účelu (rozsudek ze dne 10. ledna 2006, IATA a ELFAA, C-344/04, EU:C:2006:10, bod 40, jakož i citovaná judikatura).

63 V projednávané věci je třeba úvodem uvést, že Úmluva TIR obsahuje ve své příloze 6 vysvětlivky, které podávají výklad některých ustanovení této úmluvy, jak blíže uvádí její článek 43. Článek 51 Úmluvy TIR stanoví, že přílohy této úmluvy tvoří její nedílnou součást. Konečně z bodu ii) úvodu vysvětlivek obsaženého v příloze 6 uvedené úmluvy vyplývá, že uvedenými vysvětlivkami se nemění ustanovení úmluvy, ale upřesňuje se jimi pouze jejich obsah, význam a dosah.

64 Kromě toho s ohledem na dobu rozhodnou z hlediska skutečností sporu v původním řízení je třeba v projednávané věci zohlednit vysvětlivku k čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR, jak je uvedena v bodě 16 tohoto rozsudku. Naproti tomu vzhledem k tomu, že vysvětlivku k čl. 11 odst. 2 této Úmluvy ve znění platném od 13. září 2012, která je uvedena v bodě 19 tohoto rozsudku a na niž předkládající soud rovněž odkázal ve své otázce, nelze použít *ratione temporis*, nelze ji zohlednit pro účely věci v původním řízení.

65 Pokud jde nejprve o znění čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR, což je úmluva, ohledně níž je nutno úvodem připomenout, že byla vypracována v anglickém, francouzském a ruském jazyce, přičemž všechna tři znění jsou závazná, uvedené ustanovení stanoví, že při nastalé splatnosti cel a poplatků uvedených v odstavcích 1 a 2 článku 8 uvedené úmluvy příslušné orgány mají podle možnosti „žádat o zaplacení“ osobu nebo osoby, které je přímo dluží, dříve, než „svůj nárok“ uplatní vůči záručnímu sdružení.

66 Je přitom třeba konstatovat, že výraz „requérir le paiement [žádat o zaplacení]“ uvedený ve francouzské verzi a výraz „require payment [žádat o zaplacení]“ uvedený v anglické verzi čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR nejsou jasné ani jednoznačné, zvláště pokud jde o povahu konkrétních aktů dotčených příslušných orgánů, kterou mohou mít.

67 Ve vysvětlivce k čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR je blíže uvedeno, že opatření, jež mají příslušné orgány přijmout za účelem vyžádání takového zaplacení, spočívají „přinejmenším v oznámení o nevyřízení operace TIR a/nebo zaslání platebního výměru držiteli karnetu TIR“.

68 Ačkoli tak z uvedené vysvětlivky vyplývá jasněji, než jak to vyplývá ze samotného znění čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR, že pro účely požádání o zaplacení osobu, která dlužnou částku přímo dluží, může stačit případně zaslat jí oznámení o nevyřízení operace a/nebo platební výměr, s ohledem na to, že je v této vysvětlivce použit výraz „přinejmenším“, však otázkou zůstává, zda a za jakých případných podmínek by dodržení pravidla stanoveného ve zmíněném čl. 8 odst. 7 mohlo vyžadovat, aby příslušné celní orgány šly na rámec takto stanovených minimálních požadavků.

69 Z předcházejícího vyplývá, že znění čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR, ani znění vysvětlivky k tomuto ustanovení neumožňují sama o sobě určit, jaké konkrétní akty musejí celní orgány učinit vůči osobě, která dlužnou částku přímo dluží, aby splnily povinnost, kterou jim ukládá uvedený čl. 8 odst. 7.

70 Pokud jde dále o kontext, do něhož spadá posledně uvedené ustanovení, pro účely jeho výkladu je třeba jej přezkoumat s ohledem na celkovou systematiku úmluvy, jejíž je součástí, jakož i soubor ustanovení v této úmluvě obsažených (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 30. dubna 1974, Haegeman, 181/73, EU:C:1974:41, bod 10).

71 V tomto ohledu je třeba na prvním místě připomenout, že podle článku 4 Úmluvy TIR zboží přepravované v rámci režimu TIR, který stanoví, nepodléhá u pohraničních celních úřadů placení nebo složení dovozních nebo vývozních cel a poplatků.

72 Jak již Soudní dvůr zdůraznil, pro účely uplatňování těchto výhod uvedená úmluva zejména vyžaduje, aby bylo na přepravu poskytnuto zajištění sdruženími schválenými smluvními stranami podle ustanovení jejího článku 6 (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. září 2003, BGL, C-78/01, EU:C:2003:490, bod 5).

73 Kromě toho z čl. 6 odst. 1 Úmluvy TIR vyplývá, že povolení sdružení vydávat karnety TIR a zachování tohoto povolení jsou podmíněna zejména tím, že uvedené sdružení splní minimální podmínky a požadavky, jak jsou uvedeny v části I přílohy 9 uvedené úmluvy. Mezi těmito podmínkami a požadavky je uveden, jak vyplývá z bodu 1 písm. f), iii) a v) této části I, jednak závazek uvedeného sdružení soustavně ověřovat, a to zvláště před podáním žádosti osob o schválení přístupu k systému

TIR, zda tyto osoby splňují minimální podmínky a požadavky uvedené v části II přílohy 9 Úmluvy TIR, a jednak závazek ručit za své závazky spolu s pojišťovnou nebo sdružením pojišťovatelů nebo finančním ústavem.

74 Cílem záruky vyžadované od schváleného sdružení je tak zajistit, aby příslušné celní orgány účinně vymohly neuhrazená cla a poplatky, přičemž se takové vymáhání usnadní, byly-li zneužity výhody připomenuté v bodě 71 tohoto rozsudku, a uvedené sdružení se stává odpovědným, co se týče řádného plnění vlastních povinností, které mu příslušejí v rámci provádění režimu TIR.

75 Z toho zejména vyplývá, že požadavek stanovený v čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR spočívající v požadování zaplacení dotčených částek nejprve u osoby, která je přímo dluží, nelze vykládat tak, že by konkrétní uplatnění tohoto požadavku s sebou neslo riziko ztráty dotčených cel a poplatků. Uvedený požadavek nemůže vést ani k tomu, že by příslušný daňový orgán zatěžovaly nepřiměřené procesní povinnosti, které by nikterak nezohledňovaly vlastní odpovědnost příslušející záručnímu sdružení při provádění režimu TIR a které by se jevily jako neslučitelné s cílem spočívajícím v usnadnění vymáhání celního druhu, který je uveden v předcházejícím bodě.

76 Požadavek, aby příslušný celní orgán vyčerpal nejdříve všechny možnosti pro vymáhání, které má k dispozici proti osobě nebo osobám, které jsou přímými dlužníky, což by jej případně donutilo podat soudní žaloby a zahájit vykonávací řízení proti takovým osobám, případně usazeným v jiných členských státech, nebo jak je tomu v případě ve věci v původním řízení, ve třetím státě, by přitom zaprvé s ohledem na lhůty, které by mohly vyplývat z takových kroků, mohl způsobit, že by pro uvedený orgán vzniklo riziko, že by již nemohl vymáhat dotčené částky u záručního sdružení. V tomto ohledu je totiž třeba zejména zohlednit lhůty, v nichž je třeba žádost o platbu zaslat záručnímu sdružení na základě čl. 11 odst. 2 Úmluvy TIR.

77 Zadruhé by takový požadavek měl za důsledek, že by celnímu orgánu byly uloženy postupy, které jsou potenciálně mimořádně zatěžující a nejeví se, že by byly slučitelné s okolností, že složení cel a poplatků, od kterého je na základě článku 4 Úmluvy TIR upuštěno, by uvedenému orgánu právě umožnilo, aby se vyhnul povinnosti takové postupy využít, ani s rozdělením odpovědnosti mezi celními orgány a záručními sdruženími, které provádí uvedená úmluva.

78 Kromě toho by uvedený požadavek vyvolával rovněž nezanedbatelné riziko, že by uvedený orgán musel v případě insolvence osoby, která je přímým dlužníkem, nést v konečném důsledku náklady související s nuceným vymáháním, které jsou potenciálně vysoké.

79 Na druhém místě z čl. 8 odst. 1 Úmluvy TIR vyplývá, že smlouvou o ručení se záruční sdružení zavazují zaplatit clo splatné přímými dlužníky a v tomto ohledu s uvedenými dlužníky společně a nerozdílně ručí za zaplacení uvedených částek, i když na základě čl. 8 odst. 7 této úmluvy musí příslušné orgány podle možnosti žádat o zaplacení osobu, která je přímo dluží, dříve, než svůj nárok uplatní vůči záručnímu sdružení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. října 2006, Komise v. Belgie, C-377/03, EU:C:2006:638, bod 86).

80 Jak generální advokát v podstatě uvedl v bodě 44 svého stanoviska, existence takové odpovědnosti přitom znamená, že záruční sdružení je samo dlužníkem dotčených částek společně a nerozdílně s osobami, které jsou přímými dlužníky. Ze samotné podstaty solidární odpovědnosti kromě toho vyplývá, že každý dlužník je odpovědný za celkovou částku dluhu a věřitel má v zásadě možnost požadovat zaplacení tohoto dluhu od jednoho nebo více dlužníků dle jeho volby (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. května 2017, Latvijas dzelzceļš, C-154/16, EU:C:2017:392, bod 85).

81 S ohledem na tuto společnou a nerozdílnou povahu odpovědnosti záručního sdružení vůči celnímu orgánu nelze požadavek stanovený v čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR žádat o zaplacení dotčených částek osobu, která je přímo dluží, vykládat takovým způsobem, že vede k situaci, v níž by odpovědnost záručního sdružení měla nakonec zcela podpůrnou povahu ve vztahu k odpovědnosti uvedené osoby.

Tak by tomu přitom bylo v případě, kdy by důsledkem tohoto požadavku bylo zavázat příslušnou celní správu k tomu, aby ve vymáhání dluhu vůči osobě, která je přímým dlužníkem, pokračovala až do fáze vykonávacího řízení.

82 Pokud jde konečně o cíle sledované Úmluvou TIR, z její preambule vyplývá, že smluvní strany při uzavření uvedené úmluvy zamýšlely „usnadnit mezinárodní přepravu zboží silničními vozidly“, přičemž vzaly v úvahu, že „zlepšení přepravních podmínek je považováno za jeden ze základních předpokladů vzájemného rozvoje spolupráce“, a vyjádřily „se kladně k otázce zjednodušení a sjednocování administrativních formalit v oblasti mezinárodních přeprav, zejména na hranicích“.

83 Cíl systému TIR zavedeného uvedenou úmluvou, jejíž samotný nadpis ostatně zdůrazňuje povahu celní úmluvy, spočívá zejména, jak je uvedeno v bodě 2 odůvodnění rozhodnutí 2009/477, v umožnění přepravy zboží v rámci režimu mezinárodního tranzitu s minimálními zásahy ze strany celních správ během cesty a v tom, že je prostřednictvím řetězu mezinárodních záruk nabízen poměrně snadný přístup k požadovaným zárukám.

84 Výklad čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR v tom smyslu, že by jeho účinkem bylo zavázat příslušný celní orgán k tomu, aby vyčerpal všechny možnosti vymáhání vůči osobě nebo osobám, které jsou přímými dlužníky, dříve, než mohou nárok uplatnit vůči záručnímu sdružení, by přitom narušil samotnou rovnováhu existující mezi výhodami přiznanými článkem 4 Úmluvy TIR a jednou ze základních podmínek, kterými se musí řídit jejich uplatnění, a sice zvláštní odpovědností, kterou nese záruční sdružení.

85 Jak uvedl generální advokát v bodě 48 svého stanoviska, takový výklad by tudíž ohrozil cíl spočívající v usnadnění mezinárodní přepravy zboží silničními vozidly, který sleduje Úmluva TIR.

86 S ohledem na všechno předcházející musí být čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR, ve spojení s vysvětlivkou k uvedenému ustanovení, vykládán v tom smyslu, že celní orgán splní svou povinnost žádat o zaplacení osobu, která je přímým dlužníkem, jestliže splní minimální požadavky vyplývající z uvedené vysvětlivky.

87 V projednávané věci je nesporné, že příslušné celní orgány před tím, než 5. září 2012 přijaly rozhodnutí o nuceném vymáhání dluhů dotčených ve věci v původním řízení vůči sdružení Aebtri, oznámily držiteli karnetu TIR nevyřízení operace TIR a požádaly jej zaplacení těchto dluhů, takže minimální požadavky vyplývající z vysvětlivky k čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR byly řádně splněny, přinejmenším pokud jde o tohoto držitele. Ostatně uvedené orgány šly dokonce nad rámec uvedených minimálních požadavků, neboť poté, co uplatnily nárok vůči záručnímu sdružení, u příslušných daňových orgánů ještě předložily žádost směřující k tomu, aby bylo přistoupeno k nucenému vymáhání u uvedeného držitele.

88 Za těchto podmínek je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že čl. 8 odst. 7 Úmluvy TIR musí být vykládán v tom smyslu, že v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, celní orgány splnily svou povinnost uvedenou ve zmíněném ustanovení, když podle možnosti žádaly o zaplacení dotčených dovozních cel a daní držitele karnetu TIR jakožto osobu, která tyto částky přímo dluží, dříve, než svůj nárok uplatnily vůči záručnímu sdružení.

Ke třetí otázce

89 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 203 odst. 3 třetí odrážka a článek 213 celního kodexu musejí být vykládány v tom smyslu, že okolnost, že příjemce získal nebo držel zboží, o němž věděl, že bylo přepravováno na podkladě karnetu TIR, a skutečnost, že nebylo prokázáno, že toto zboží bylo předloženo a nahlášeno celnímu úřadu určení, stačí samy o sobě k tomu, aby se mělo za to,

že si takový příjemce byl nebo si měl být vědom, že uvedené zboží bylo odňato celnímu dohledu ve smyslu čl. 203 odst. 3 třetí odrážky celního kodexu, takže by bylo třeba považovat jej za osobu, která společně a nerozdílně odpovídá za celní dluh na základě článku 213 celního kodexu.

90 Úvodem je třeba připomenout, že z čl. 1 písm. o) Úmluvy TIR vyplývá, že držitel karnetu TIR je odpovědný za předvedení silničního vozidla, jízdní soupravy nebo kontejneru společně s nákladem a příslušným karnetem TIR celnímu úřadu odeslání, pohraničnímu celnímu úřadu a celnímu úřadu určení.

91 Úmluva TIR však nebrání tomu, aby některá její smluvní strana stanovila ve svých právních předpisech, že i jiné osoby, než držitel karnetu TIR, mohou být rovněž přímými dlužníky dovozních cel a poplatků uvedených v čl. 8 odst. 1 této úmluvy. Posledně uvedené ustanovení totiž odkazuje v množném čísle na „osoby, které je dluží“, přičemž záruční sdružení může ručit za zaplacení uvedených částek společně a nerozdílně, zatímco čl. 8 odst. 7 uvedené úmluvy odkazuje na zaplacení uvedených částek „osobou nebo osobami, které […] přímo dluží“ tyto částky.

92 Pokud jde o unijní právo, v tomto ohledu je nutno zejména připomenout, že podle čl. 203 odst. 1 celního kodexu vzniká celní dluh při dovozu odnětím zboží podléhajícího dovoznímu clu celnímu dohledu (rozsudek ze dne 20. ledna 2005, Honeywell Aerospace, C-300/03, EU:C:2005:43, bod 18 a citovaná judikatura).

93 Jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, pojem „odnětí celnímu dohledu“ uvedený ve zmíněném ustanovení tak musí být chápán v tom smyslu, že zahrnuje každou činnost nebo opomenutí, v jejichž důsledku je příslušnému celnímu orgánu zabráněno, i když jen přechodně, v přístupu ke zboží podléhajícímu celnímu dohledu a v provedení kontrol stanovených čl. 37 odst. 1 celního kodexu (rozsudek ze dne 20. ledna 2005, Honeywell Aerospace, C-300/03, EU:C:2005:43, bod 19 a citovaná judikatura).

94 Tak je tomu v případě, kdy jako ve věci v původním řízení celní úřad odeslání dotčené zásilky propuštěné do režimu vnějšího tranzitu na podkladě karnetu TIR zjistil, že tato zásilka nebyla předložena celnímu úřadu určení a že režim TIR nebyl pro dotčenou zásilku ukončen (obdobně viz rozsudek ze dne 20. ledna 2005, Honeywell Aerospace, C-300/03, EU:C:2005:43, bod 20).

95 Pokud jde o dlužníky, je třeba úvodem připomenout, že unijní normotvůrce měl od vstupu celního kodexu v platnost v úmyslu komplexně upravit podmínky pro určování osob, které jsou dlužníky celního dluhu (rozsudek ze dne 17. listopadu 2011, Jestel, C-454/10, EU:C:2011:752, bod 12 a citovaná judikatura).

96 V případě celního dluhu, který vznikl v důsledku protiprávního odnětí zboží celnímu dohledu, jsou osoby, které mohou být dlužníky tohoto celního dluhu, vyjmenovány v čl. 203 odst. 3 celního kodexu, který rozlišuje čtyři kategorie potenciálních dlužníků.

97 Mezi těmito osobami jsou podle čl. 203 odst. 3 třetí odrážky celního kodexu uvedeny osoby, které získaly nebo držely dotyčné zboží a v okamžiku získání nebo přijetí tohoto zboží si byly nebo měly být vědomy, že jde o zboží odňaté celnímu dohledu.

98 Jak vyplývá z bodů 44 a 45 tohoto rozsudku, předkládající soud, který zmiňuje některé dokumenty, jejichž původ a datum, kdy byly vyhotoveny, nejsou upřesněny, tak má za to, že z nich lze vyvodit pouze to, že příjemce zboží dotčeného ve věci v původním řízení si při přijetí tohoto zboží byl vědom nebo si měl být vědom, že bylo přepravováno na podkladě karnetu TIR. Podle uvedeného soudu tytéž dokumenty naproti tomu neumožňují prokázat, že uvedené zboží bylo předloženo celnímu úřadu určení.

99 V tomto ohledu je nutno úvodem zmínit, že na rozdíl od toho, co je uvedeno v předkládacím rozhodnutí jako předpoklad pro úvahy, které vedly předkládající soud k tomu, aby si kladl otázku týkající se dosahu čl. 203 odst. 3 třetí odrážky celního kodexu, čl. 96 odst. 2 uvedeného kodexu nelze v žádném případě vykládat v tom smyslu, že příjemce zboží, který při přijetí tohoto zboží věděl, že toto zboží bylo přepravováno na podkladě karnetu TIR, aniž mimoto získal záruku, že toto zboží bylo předloženo celnímu úřadu určení, je na základě posledně uvedeného ustanovení sám povinen toto zboží předložit uvedenému úřadu.

100 Článek 96 odst. 2 celního kodexu totiž není použitelný v případě přepravy zboží na podkladě karnetu TIR.

101 Jak vyplývá z čl. 91 odst. 2 písm. a) a b) tohoto kodexu, přeprava zboží v režimu vnějšího tranzitu se může uskutečnit buď „v režimu vnějšího tranzitu Společenství“, nebo „na podkladě karnetu TIR“.

102 Článek 96 uvedeného kodexu přitom představuje, jak vyplývá ze samotného nadpisu hlavy, v níž je uveden, zvláštní ustanovení týkající se vnějšího tranzitu Společenství.

103 Z toho vyplývá, že příjemce zboží přepravovaného na podkladě karnetu TIR nelze považovat za osobu, která má plnit povinnosti vyplývající z použití celního režimu, do kterého bylo zboží propuštěno ve smyslu čl. 203 odst. 3 čtvrté odrážky celního kodexu.

104 Z toho pak dále vyplývá, že čl. 96 odst. 2 celního kodexu postrádá jakoukoli relevanci, pokud jde o otázku, zda v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, by příjemce zboží mohl mít postavení dlužníka celního dluhu na základě čl. 203 odst. 3 třetí odrážky celního kodexu.

105 Pokud jde o posledně uvedené ustanovení, v bodě 97 tohoto rozsudku bylo připomenuto, že podle jeho znění je třeba takové postavení určit, je-li prokázáno, že příjemce zboží jednak skutečně získal nebo držel dotyčné zboží a jednak v okamžiku získání nebo přijetí tohoto zboží si byl nebo měl být vědom, že jde o zboží odňaté celnímu dohledu. Článek 203 odst. 3 třetí odrážka celního kodexu se tak týká osoby, která sice není autorem aktu protiprávního odnětí celnímu dohledu, na základě něhož vznikl celní dluh a sama nemá povinnost provádět celní odbavení, nicméně se ale účastnila protiprávního odnětí buď před, nebo po jeho uskutečnění v důsledku toho, že získala nebo držela toto zboží (obdobně viz rozsudek ze dne 25. ledna 2017, Ultra-Brag, C-679/15, EU:C:2017:40, bod 22).

106 Druhá z podmínek takto uložených v čl. 203 odst. 3 třetí odrážce celního kodexu konkrétně znamená, že příjemce v okamžiku, kdy získal nebo obdržel dotčené zboží, si byl vědom nebo si měl být vědom, že uvedené zboží nebylo předloženo celnímu úřadu určení a že v důsledku toho případně dlužná cla a poplatky nebyly uhrazeny. Kvalifikace „dlužníka” ve smyslu čl. 203 odst. 3 třetí odrážky celního kodexu tak podléhá podmínkám, které spočívají v subjektivním hodnocení znaků jednání, tj. že se osoby, fyzické nebo právnické, vědomě účastnily operací získání či držení zboží, které bylo odňato celnímu dohledu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. března 2005, Papismedov a další, C-195/03, EU:C:2005:131, bod 40, jakož i citovaná judikatura).

107 Vzhledem k tomu, že uvedená podmínka souvisí s otázkami skutkové povahy, je v rámci rozdělení pravomocí mezi soudy Unie a vnitrostátní soudy věcí vnitrostátních soudů, aby ověřily, zda je tato podmínka v konkrétním případě splněna (obdobně viz rozsudek ze dne 17. listopadu 2011, Jestel, C-454/10, EU:C:2011:752, bod 21 a citovaná judikatura).

108 Za tímto účelem musejí uvedené soudy v podstatě provést globální posouzení okolností věci, která jim byla předložena (obdobně viz rozsudek ze dne 17. listopadu 2011, Jestel, C-454/10, EU:C:2011:752, bod 23), přičemž je třeba vzít v úvahu všechny informace, které měl příjemce k dispozici nebo které měl znát zejména na základě svých smluvních povinností (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne

17. listopadu 2011, Jestel, C-454/10, EU:C:2011:752, bod 25), jakož i případně zkušenost, kterou má uvedený příjemce jakožto hospodářský subjekt v oblasti dovozů zboží přepravovaného na podkladě karnetů TIR.

109 V projednávané věci se dotaz předkládajícího soudu týká konkrétní otázky, zda okolnost, že příjemce získal nebo držel zboží a s ohledem na dokumenty, které získal nebo podepsal v rámci přijetí tohoto zboží, si byl nebo si měl být vědom, že zboží bylo přepravováno na podkladě karnetu TIR, třebaže mimoto nebylo prokázáno, že toto zboží bylo předloženo a nahlášeno celnímu úřadu určení, stačí sama o sobě k tomu, aby se mělo za to, že si uvedený příjemce byl nebo měl být vědom, že toto zboží bylo odňato celnímu dohledu ve smyslu čl. 203 odst. 3 třetí odrážky celního kodexu.

110 Přijetí podobného výkladu, pokud jde o uvedené ustanovení, by přitom vedlo v podstatě k tomu, že by na základě určité formy nevyvratitelné domněnky bylo z pouhé okolnosti, že příjemce si byl vědom nebo si měl být vědom, že zboží, které převzal, bylo přepravováno na podkladě karnetu TIR, vyvozeno, že příjemce si byl vědom nebo měl být vědom, že uvedené zboží nebylo předloženo celnímu úřadu určení, za předpokladu, že by tomu tak bylo.

111 Takový výklad, který není v souladu se subjektivními podmínkami uvedenými v čl. 203 odst. 3 třetí odrážce celního kodexu, není slučitelný s úmyslem unijního normotvůrce připomenutým v bodě 95 tohoto rozsudku, jehož cílem je komplexně upravit podmínky pro určování osob, které jsou dlužníky celního dluhu, ani se samotným zněním a účelem tohoto ustanovení (obdobně viz rozsudek ze dne 23. září 2004, Spedition Ulustrans, C-414/02, EU:C:2004:551, body 39, 40 a 42).

112 V tomto kontextu je třeba zejména zdůraznit, že cílem či účinkem žádného ustanovení Úmluvy TIR nebo unijní právní úpravy není uložit příjemcům zboží, které bylo přepravováno na podkladě karnetu TIR, osobní povinnost ujistit se o tom, že zboží, které jim bylo doručeno, bylo skutečně předloženo celnímu úřadu určení.

113 S ohledem na všechno předcházející je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že čl. 203 odst. 3 třetí odrážka a článek 213 celního kodexu musejí být vykládány v tom smyslu, že okolnost, že příjemce získal nebo držel zboží, o němž věděl, že bylo přepravováno na podkladě karnetu TIR, a skutečnost, že nebylo prokázáno, že toto zboží bylo předloženo a nahlášeno celnímu úřadu určení, nestačí samy o sobě k tomu, aby se mělo za to, že si takový příjemce byl nebo si měl být vědom, že uvedené zboží bylo odňato celnímu dohledu ve smyslu čl. 203 odst. 3 třetí odrážky celního kodexu, takže by bylo třeba považovat jej za osobu, která společně a nerozdílně odpovídá za celní dluh na základě článku 213 celního kodexu.

Ke čtvrté otázce

114 Jak vyplývá z jejího samotného znění, předkládající soud položil čtvrtou otázku pouze pro případ, že by Soudní dvůr na třetí otázku odpověděl kladně. S ohledem na zápornou odpověď na třetí otázku není namístě čtvrtou otázku přezkoumávat.

K nákladům řízení

115 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

1) **Soudní dvůr má pravomoc k tomu, aby v rámci řízení o předběžné otázce rozhodl o výkladu článků 8 a 11 Celní úmluvy o mezinárodní přepravě zboží na podkladě karnetů TIR, podepsané dne 14. listopadu 1975 v Ženevě, která byla jménem Evropského hospodářského společenství schválena nařízením Rady (EHS) č. 2112/78 ze dne 25. července 1978, ve změněném a konsolidovaném znění zveřejněném v rozhodnutí Rady 2009/477/ES ze dne 28. května 2009.**

2) **Článek 8 odst. 7 Celní úmluvy o mezinárodní přepravě zboží na podkladě karnetů TIR, která byla jménem Evropského hospodářského společenství schválena nařízením č. 2112/78, ve změněném a konsolidovaném znění zveřejněném v rozhodnutí 2009/477, musí být vykládán v tom smyslu, že v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, celní orgány splnily svou povinnost uvedenou ve zmíněném ustanovení, když podle možnosti žádaly o zaplacení dotčených dovozních cel a daní držitele karnetu TIR jakožto osobu, která tyto částky přímo dluží, dříve, než svůj nárok uplatnily vůči záručnímu sdružení.**

3) **Článek 203 odst. 3 třetí odrážka a článek 213 nařízení Rady (EHS) č. 2913/92 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství, ve znění nařízení Rady (ES) č. 1791/2006 ze dne 20. listopadu 2006, musejí být vykládány v tom smyslu, že okolnost, že příjemce získal nebo držel zboží, o němž věděl, že bylo přepravováno na podkladě karnetu TIR, a skutečnost, že nebylo prokázáno, že toto zboží bylo předloženo a nahlášeno celnímu úřadu určení, nestačí samy o sobě k tomu, aby se mělo za to, že si takový příjemce byl nebo si měl být vědom, že uvedené zboží bylo odňato celnímu dohledu ve smyslu prvního z uvedených ustanovení, takže by bylo třeba považovat jej za osobu, která společně a nerozdílně odpovídá za celní dluh na základě druhého z uvedených ustanovení.**

Podpisy.